

Column: Sommige “sociale” media zijn slecht voor democratische besluitvorming

In 1994 werd in Nederland het eerste gsm-net gestart door PTT. De Siemens P1, een zwarte draagbare mobiele telefoon met groot laadstation voor de accu, werd door KPN gebruikt voor de eerste proeven (in 1993). Het apparaat woog ruim 3 kilo. Dat is dus nog maar zestien jaar geleden. Wie kan zich nog voorstellen dat in eerste instantie het nut van mobiele telefoons niet werd ingezien? En het bleef niet bij telefoneren...

Ze zijn niet meer weg te denken uit de samenleving, de sociale media. Zij geven aan miljoenen mensen het gevoel dat zij voortdurend in contact staan met de wereld in het algemeen en met de medemens in het bijzonder. Dat je leeft, als het ware. Wij als griffiers doen daar royaal aan mee. We hebben onze eigen website en sluiten ons aan bij internetgerelateerde nieuwsgroepen en discussiefora. En we zijn via Hyves, Facebook en LinkedIn allemaal digitale vrienden geworden.

Intussen dringen de zegeningen van de sociale media ook door in de politiek. Dat geldt al een aantal jaren voor internet en e-mail. We kunnen niet meer buiten de snelle communicatie. En de websites van de gemeenteraden vormen een steeds belangrijkere bron van informatie. Zelfs zo, dat we er vrijwel aan toe zijn om papierloos te gaan vergaderen. De eerste experimenten zijn al gesignaleerd. Alle vergaderstukken staan immers op de website van de raad. Dus is het een kwestie van het uitzoeken van een apparaat met een sterke accu (want raadsvergaderingen duren nog steeds vaak lang), waarmee je gemakkelijk kunt overschakelen tussen de internetpagina's van de raadsagenda en het raadsvoorstel dat aan de orde is. Als er dan ook nog een functionaliteit op zit waarmee je elektronisch aantekeningen kunt maken, dan staat niets ons geluk meer in de weg. De “tablet”-computer lijkt in dit opzicht een goede kans te maken. Er is alle reden voor een positief oordeel over nieuwe media.

Iets anders ligt dat, wat mij betreft, met wat ik maar even de “babbel”-media noem, met Twitter als bekendste. Zelf heb ik daar helemaal niets mee. Het interesseert mij persoonlijk geen lor wat een willekeurige medemens op een bepaald moment doet of welke lucide gedachte hem of haar te binnen schiet, die onmiddellijk wereldkundig moet worden gemaakt. Bovendien heeft het meestal de diepgang van een surfplank, dus mis je er ook niet veel aan. Sommige politici denken daar echter heel anders over. Zij zien Twitter als een mooie manier om hun achterban te informeren, hun mening over van alles en nog wat te ventileren, politieke proefballonnetjes op te laten en vooral om in het nieuws te komen. Twitteren gebeurt ook tijdens vergaderingen. Maar die arme voorzitter van de Tweede Kamer kreeg geen voet aan de grond toen zij een poging deed om het getwitter aan banden te leggen.

Intussen zie je ook in gemeenteraden het verschijnsel dat raadsleden tijdens de raadsvergadering actief zijn met hun mobieltje. Twitter. Zij leveren in boodschappen van maximaal 140 tekens online commentaar op wat er in de vergadering gebeurt, vaak ongezouten. En soms ook ondoordacht. We moeten er met ons allen nog wel een beetje aan wennen. De eerste schandalen hebben al plaatsgevonden mét consequenties voor de twitteraars. Maar er is ook al een rechterlijke uitspraak dat een doodsb bedreiging via Twitter kennelijk niet al te serieus moet worden opgevat (al dacht Wilders daar wel anders over).

Nog afgezien van het feit dat het in veel Reglementen van Orde verboden wordt om je mobiele telefoon aan te hebben staan, laat staan te gebruiken, vind ik als griffier het twitteren tijdens de raadsvergadering niet gepast. Want terwijl via de voorzitter, het spreekgestoelte en de interruptiemicrofoon het “bovengrondse” debat plaatsvindt, kan er “ondergronds” (via Twitter) een soort schaduwdebat plaatsvinden. Aftasten van elkaars stemgedrag, afspraakjes over het al of niet steunen van moties of amendementen, het is allemaal mogelijk zonder dat iemand er iets van merkt. Dat kan leiden tot het verdwijnen van de transparantie. Geen schorsing meer waarin je kunt zien welke fractievoorzitters elkaar opzoeken. Minder openbare beraadslaging waarin men elkaar probeert te overtuigen.

Waarom zou je nog op de publieke tribune gaan zitten? Thuis achter je computer kun je immers het échte debat volgen.

Deze ontwikkeling staat op gespannen voet met de openbaarheid van beraadslaging en besluitvorming in de gemeenteraad. En zelfs met de Gemeentewet, waarin staat dat de raad in het openbaar vergadert. Oké, ik weet dat alle babbels terug te lezen zijn op twitter.com, maar daar heb je tijdens de raadsvergadering niets aan.

Ik ben benieuwd wat collega-griffiers hiervan vinden.

Krijn van der Heijden,
Raadsgriffier Zutphen